

[Skytte.]

Situationen var da ved indgangen til den 9. april den, at regeringen havde givet ordre til højeste alarmberedskab for hæren, men det var efter forslag fra general Prior, bortset fra Sønderjylland, nedsat til næsthøjeste alarmberedskab, med den begrundelse, at mandskabet skulle have lejlighed til at hvile. Forsvarsministeren måtte gå ud fra, at hans ordre om højeste alarmberedskab også gjaldt flåden, selvom den, som det senere viste sig, ikke af viceadmiralen blev opfattet således. Det var regeringens ansvar, at sikringsstyrken ikke blev indkaldt, og begrundelsen herfor var, at man frygtede, at indkaldelsen kunne misforstås og bringe Danmarks neutralitet i fare. Både hærledelsen, marineledelsen og regeringen var klar over situationens alvor; hvad ordren om højeste alarmberedskab var udtryk for. Selvom angrebet kom overraskende, virkede det forstemmende, at landgangen i København kunne ske uden varselsskud eller uden modstand. Næppe nogen vil hævde, at regeringen har ansvaret herfor efter de ordrer, der var udstedt. Det virkede på mange ydmygende, at det skete således. Det må dog siges, at det for besættelsens forløb ikke var afgørende. Af større betydning var sikkert truslen fra de tyske bombemaskiner, som vi praktisk talt var værgeløse overfor.

Næppe nogen af de mænd, der samledes hos kongen og kronprinsen på Amalienborg tidligt om morgenen den 9. april, regnede med, at Danmark i en kamp med verdens stærkeste militærmagt kunne yde nogen effektiv modstand. Tilstede var her statsministeren, udenrigsministeren og forsvarsministeren samt general Prior og viceadmiral Rechnitzer. Kongen spurgte her udenrigsministeren, om det udadtil kunne siges, at vi havde gjort modstand nok, og hertil svarede dr. Munch, at en kortvarig fortsættelse af kampen næppe ville gøre nogen forskel i udlandets bedømmelse. General Prior var den eneste, der hævdede, at der ikke var ydet modstand nok, og han foreslog, at kongen sammen med regeringen skulle køre til nærmeste bataillon i Høveltelejren og søge modstanden organiseret herfra. Dette forslag fandt ikke støtte fra anden side. De øvrige deltagere i drøftelsen var enige om, at man burde indstille kampen og søge en ordning tilvejebragt, idet man

regnede med, at fortsat modstand kun kunne føre til samme resultat, højst sandsynligt blot under hårdere vilkår. Forsvarsministeren formulerede sit standpunkt således, at den form for mod, der var brug for i den nuværende situation, var at se de hårde kendsgerninger lige i øjnene og handle derefter. Jeg er helt enig med den daværende forsvarsminister, det ærede medlem hr. Alsing Andersen, heri, og jeg tror, at dette standpunkt deltes af den største del af Danmarks befolkning.

Det var et råt og brutalt overfald, der havde fundet sted; en besættelse var uundgåelig, og spørgsmålet den 9. april om morgenen var i al sin enkelhed, om Danmark uden at kunne vente hjælp nogetsteds fra og uden derfor at kunne ændre det sørgelige slutresultat skulle ofre tusinder eller titusinder af unge mænds liv og lade sine byer bombe til ruiner eller handle, som det gjorde. Regeringen har det fulde ansvar for, at kampen indstilledes, og at man derefter under protest bøjede sig for de tyske krav; men under de givne omstændigheder var dens handling rigtig. Regeringen handlede i landets og befolkningens interesse, og regeringens handlinger tror jeg trostigt kan overlades til historiens dom.

Under og efter krigen er fremsat den opfattelse, at dr. Munchs og Staunings forsvarspolitik var årsagen til, at Danmark fik en 9. april. Det er en af den slags påstande, som griber naive sjæle, hvad den vel også er beregnet til. Sandheden er jo, at Danmark traditionelt førte neutralitetspolitik. Det var ikke noget partipolitisk betonet. Det var nok det radikale venstres og socialdemokratiets politik, men det var også de andre partiers politik. Der var gennem årene nogen uenighed om, hvor stor en militærstyrke vi skulle have her i landet, men selvom man havde fulgt det parti, der ønskede mest militær, kunne vi ikke have hindret Tysklands overfald på Danmark. En oversigt over partiernes stilling til militærspørgsmålet fra gennemførelsen af forsvarslovene af 1937 til krigens udbrud vil vise dette.

Forsvarslovene af 1937 gennemførtes af regeringen, af radikale og socialdemokrater, og det var dem, der var gældende, til Danmark blev besat. Imod ordningen stemte